

Den stora skolstriden i USA

Den svenske kulturattachén i Washington, jur dr Björn Ahlander, har i en mycket kortfattad, men innehållsrik och genomtänkt skrift (Negerproblemet i USA; Norstedts) redogjort för den stora rasfrågans utveckling i USA under senare år. Ahlander betonar med all rätt att den av Myrdal ledda utomordentliga undersökningen i ämnet, publicerad 1944, i många stycken nu är föråldrad på grund av de väldiga förändringar som sedan dess ägt rum. Behandlingen av negrerna är fortfarande en skam för den amerikanska demokratin, men sedan det andra världskriget har den undertryckta rasen på nästan varje område fått en vida förbättrad position. Till stor del beror detta på att de goda konjunkturen och den legala begränsningen av invandringen gjort negrernas arbetskraft mera värdfull; i en förra året utgiven bok, "The Negro Potential", belyser en rad vetenskapsmän det ökade välståndet bland negrerna, även om de samtidigt understryker att negrerna i detta hänseende fortfarande står långt efter den vita majoriteten. Den idealistiska propaganda mot segregation och rasförtryck vars främsta representanter varit Franklin och Eleanor Roosevelt och Harry Truman har starkt påverkat opinionen. En tredje faktor har varit konkurrensen om negrernas röster, särskilt i några av Nordens och Västeras stater, och Ahlander räknar med att denna konkurrens politiskt skall föra den liberala linjen till seger.

Den vetenskapliga forskningen, som undergrävt och i stigande omfattning undanröjt villfarelserna om arvmässiga skillnader mellan raserna — i den mån över huvud ordet "ras" ännu anständigtvis kan begagnas — har likaså gjort en stor insats. Även inför svensk publik finns det skäl att citera Ahlanders sammanfattning; även hos oss frodas fortfarande de fördomar det här gäller. "Numera kan väl ingen, med elementära anspråk på saktlighet påstå att en viss ras skulle vara underlägsen en annan i intellektuellt, moraliskt eller i annat avseende om han därmed menar att denna underlägsenhet skulle ha sin grund i den arvs massa som finns hos medlemmarna av denna ras. Sådana skillnader mellan raserna har aldrig kunnat konstateras vid vetenskapliga undersökningar, och själva rasbegreppet har utmönstrats ur vetenskapen såsom oanvändbart. Alla undersökningar pekar i samma riktning. Det finns stora indivi-

duella skillnader mellan enskilda individer i fråga om begåvning och andra psykiska egenskaper, men inga rasmässigt betingade skillnader."

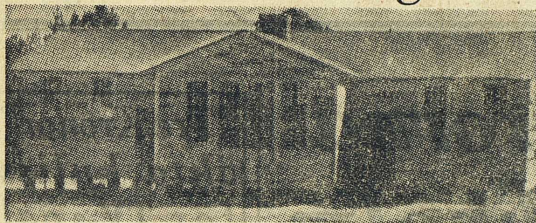
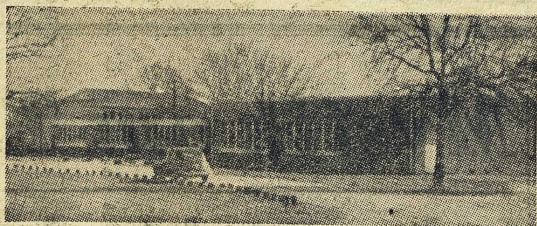
Det är i dagarna tre år sedan unionens högsta domstol fällde sitt mest berömda utslag i negerfrågan sedan ett århundrade. Tidigare hade man utgått från att segregation inom undervisningsväsendet, liksom inom många andra områden, varit tillätlig enligt författningen; principen om "åtskilda men likvärdiga" skolor hade godtagits. I maj 1954 fastslog högsta domstolen att segregation i skolorna under alla förhållanden står i strid mot den konstitutionella bestämmelsen om lika rättigheter för alla. Att i praktiken åtskillnaden ständigt betydligt haft sämre skolundervisning är ostridigt, men delstaterna har kunnat påstå likvärdighet föreligga så länge de allmänna reglerna om undervisningen varit desamma.

Ingen räknade med att högsta domstolens utslag omedelbart skulle resultera i skolsegregationens avskaffande. Då utslaget föll var lagstadgad segregation införd i 17 av unionens 48 stater, och en kostbar och besvärlig omorganisation var ofrånkomlig för att sk integration i skolorna skulle bli verklighet. Till detta kom att utslaget väckte förbittring inom flertalet Sydstaters och i många av dem framkallade lagar och åtgärder vilkas syfte var att kringgå likställighetsregeln. Unionen kan inte verkställa domstolens utslag, eftersom skolorna är delstaternas angelägenhet, och den enda metoden att bryta motståndet är att i varje fall av tredska öppna en ny process som leder till ett nytt domstolsutslag i det enskilda fallet; blott om ett sådant utslag trotsas kan unionsmyndigheterna direkt ingripa. Unionsregeringen har visserligen framställt förslag om ett särskilt unionellt organ för genomförande av integrationen, men dessa förslag har hittills stupat på senatens motstånd, eller rättare på den obstruktion från Sydstatssenatorernas sida som möjliggöres genom kravet på två tredjedelars majoritet för varje begränsning av talrätten i senaten.

Den mest auktoritativa publikationen i dessa frågor, Southern School News, har i sina senaste nummer givit en översikt av vad som skett under de tre senaste åren. Av de sju stater som 1954 hade segregation i skolorna har nio böjt sig för utslaget, om också i flera fall motvilligt och dröjande. I några av dessa stater, såsom

I Lamar, Mississippi

Två skolor — "åtskilda men likvärdiga"?



"Bilderna visar två skolbyggnader i Lamar, Mississippi. De ligger på en halv mils avstånd från varandra vid den gamla riksvägen nr 11. Tyvärr har vi inte möjlighet att sätta upp några pris och erbjuda er att gissa vilken av skolorna som är avsedd för vita barn och vilken som är avsedd för svarta. Men det skulle onekligen vara en spännande lek, förutsatt att ni fick gissa tre gånger. . . Detta är ett utmärkt exempel på 'åtskilda men likvärdiga' skolor — av Mississippimodell."

I så ironiska vändningar presenterade den lilla Mississippitidningen *Petal Paper* de två bilderna och fällde sin dom över segregationsanhängarnas ständigt upprepade påstående att den gamla principen om "åtskilda men likvärdiga" skolor verkligen innebär att negerbarnen fått lika bra undervisning som de vita. För tre år sedan fastslog USA:s högsta domstol att denna princip och segregationen i skolorna står i strid med den konstitutionella bestämmelsen om lika rättigheter för alla. Och *Petal Paper* är en av de få Södertidningar som djärvt och energiskt, trots alla hotelser och påtryckningar, har gått till attack mot de reaktionära grupper som bekämpar domstolens beslut.

Maryland, West Virginia, Kentucky, Missouri och Oklahoma, har segregationen helt eller till större delen upphävt. Det beräknas att 326 000 svarta och 1 850 000 vita barn som tidigare varit åtskilda i skolorna numera besöker samma skolor. Det stora flertalet negerbarn i Sydstaterna, över två miljoner, går emellertid liksom flertalet vita barn i samma områden i segregerade skolor. I de åtta staterna från Virginia i nordost till Louisiana i sydväst har man systematiskt motsatt sig reformen och i regel antagit kring-

gående bestämmelser, exempelvis beslutat att barnen skall hänvisas till skolor av de lokala myndigheterna, vilket i praktiken medför att de vita barnen sänds till andra skolor än de svarta. Många processer i frågan ligger för närvarande under domstolsbehandling; föreningen för förbättrande av de färgades ställning ordnar med åtal mot tredskande myndigheter och anställer advokater som pläderar desegregationens sak och för målet vidare till unionens högsta domstol. I några Sydstaterna, såsom Virginia och

Syd-Carolina, finns redan unionella utslag om upphävande av segregationen i speciella områden.

Politiskt, både partipolitiskt och sakligt, är frågan besvärlig, och det är beklagligt men inte förvånande att de stora partierna under valstriden förra året undvek att ta klar ståndpunkt. Om de unionella organen inte driver på, kan det befaras att stora delar av Södern under årtionden framåt fortsätter med segregationen. Driver man på alltför hårt, finns risk

för oroligheter och våldshandlingar och särskilt för en skärpt motsättning mellan de vita och de svarta i Södern. Varje opinionsundersökning visar emellertid att stämningen för integration vinner terräng inom alla delar av landet, främst bland ungdomen, och på något längre sikt kan man förutsätta att denna opinion, företrädd av de unionella organen och stärkt av högsta domstolens prestige, skall tvinga den reaktionära minoriteten till besinning och eftergifter.